

Analýza výkonnosti srovnatelných správních obvodů obcí s rozšířenou působností v jednotlivých oblastech s využitím benchmarkingu

ORP Břeclav

Zpracovatel:
Odborný tým Projektu

Tento výstup byl financován z prostředků ESF prostřednictvím Operačního programu
Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR.

*Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních
obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)*

Úvod

Benchmarking představuje jednu z klíčových aktivit projektu Podpory meziobecní spolupráce. Výsledky benchmarkingu přináší důležitá východiska pro tvorbu strategií území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (dále jen SO ORP) a měly by být zohledněny v debatách o dalším rozvoji území ve vztahu k vybraným veřejným službám v oblastech školství, odpadového hospodářství a sociálních služeb.

Využití benchmarkingu je **spojené s analýzou dat** reprezentujících posuzované SO ORP. Shromážděná data pro vybrané indikátory nenesou bez provedení analýzy žádnou informační hodnotu.

Základem analýzy je uspořádání dat do logických celků a do souvislostí s tou oblastí, kterou chceme za pomoci benchmarkingu řešit. Dalším předpokladem analýzy je porovnávat porovnatelná data (např. srovnatelné SO ORP). Cílem vyhodnocování dat je pak **určení rozdílů (mezer) mezi vlastní výkonností a výkonností ostatních SO ORP**. Způsob vyhodnocení těchto rozdílů je již v rukou posuzovatele (analytika) - hodnoty dat za naše a další srovnatelná SO ORP lze např. uspořádat do tabulky, znázornit prostřednictvím grafu, nebo v neposlední řadě využít statistického zpracování dat). Tedy podstatou je určení:

- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru nejlepší organizace,
- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru naše organizace,
- jaký je rozdíl mezi těmito hodnotami ukazatelů.

Vedle toho lze data porovnávat s průměrnou hodnotou daného ukazatele v kraji nebo několika srovnatelných SO ORP. Průměrná hodnota bývá nejčastěji vyjádřena aritmetickým průměrem nebo tzv. mediánem (prostřední hodnota uspořádané číselné řady).

1. Základní charakteristika správního obvodu a metodika analýzy

SO ORP Břeclav leží v jižní části Jihomoravského kraje a tvoří 1 z 21ti správních obvodů (dále jen SO) tohoto kraje, jehož stručná charakteristika je dána následujícími údaji:

- do SO spadá celkem 18 obcí (hodnota pod průměrem kraje);
- v dotčeném území žije celkem 59.742 obyvatel (což je velikost přibližně odpovídající průměru kraje), z toho 24.925 v jádrovém městě;
- rozlohou téměř 439 km² se řadí mezi 5 největších obvodů.

Tabulka 1: Komparace SO ORP v Jihomoravském kraji

Území SO ORP	Počet obcí	Počet obyvatel SO ORP	Počet obyvatel jádrové obce	Rozloha ORP v km ²
Břeclav	18	59742	24925	439
Moravský Krumlov	33	22235	5893	348
Veselí nad Moravou	22	38931	11471	343
Znojmo	111	91197	33964	1242
Hustopeče	28	35503	5883	355
Slavkov u Brna	18	22055	6224	158
Pohořelice	13	13439	4678	195
Mikulov	17	19695	7410	244
Tišnov	59	29778	8849	342
Bučovice	20	15932	6450	171
Vyškov	42	51778	21496	547
Boskovice	73	51378	11446	511
Kyjov	42	55832	11483	470
Ivančice	17	24042	9604	172
Rosice	24	24904	5790	174
Blansko	43	55976	20841	351
Židlochovice	24	31050	3615	194
Šlapanice	40	63498	7076	343
Hodonín	18	61402	25094	286
Kuřim	10	21956	10814	77
Brno	1	378327	378327	230
Průměr za kraj	32	55650	-----	343

Pro benchmarkingové srovnání a formulování podstatných závěrů jsou důležité zejména hodnoty ukazatelů, které se výrazně odlišují od ostatních porovnávaných subjektů, tj. SO ORP. Proto bylo pro vzájemné srovnání použito více kritérií, aby byly zjištěny a vyzdviženy významné diference v relevantních oblastech. Benchmarkingové srovnání bylo tedy provedeno v porovnání:

- s ostatními SO ORP Jihomoravského kraje
- a dále pak ve srovnání s podobně velkými SO - měřeno počtem obyvatel jádrové obce 24.000 až 26.000 (celkem 6 srovnatelných SO ORP: Hodonín, Krnov, Český Těšín, Uherské Hradiště, Litoměřice, Litvínov).

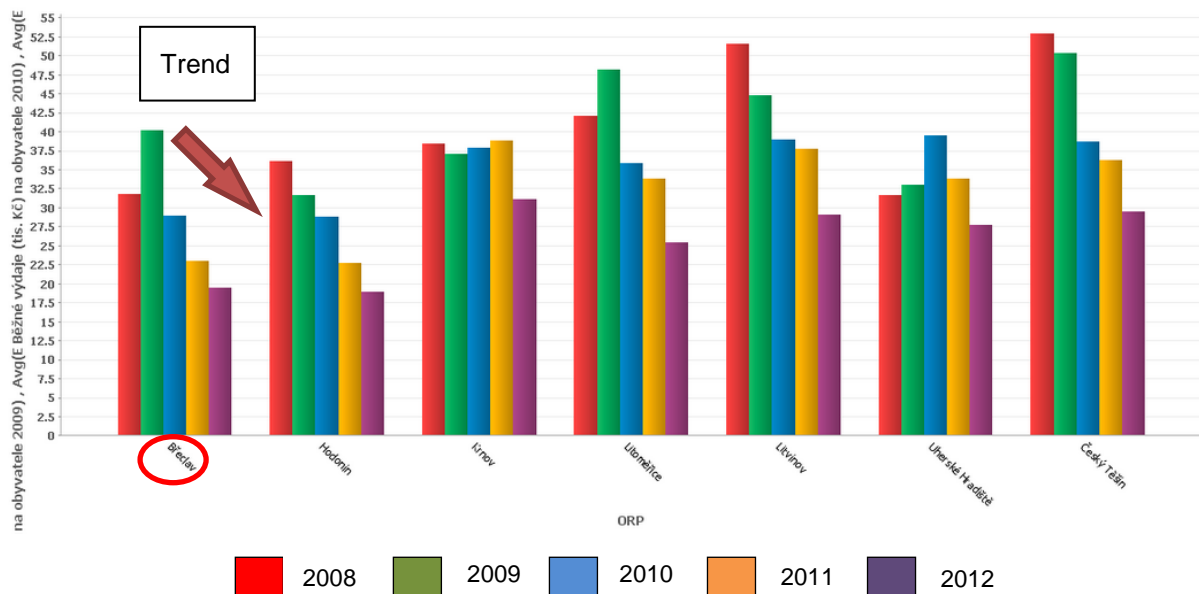
2. Ekonomická výkonnost

V oblasti ekonomické výkonnosti je zajímavé srovnání **běžných výdajů na obyvatele**. V rámci skupiny SO (dle kritéria velikosti jádrové obce) patří hodnoty břeclavského obvodu po celé sledované období 2008-2012 k těm nižším a jejich úroveň má navíc trvale klesající trend od roku 2009. Pokles nákladů na běžný provoz činil téměř 50 %¹. Průměr obvodu tak dosahuje ca 29 tis. Kč/obyv./rok a je druhý nejnižší ve skupině SO. Viz obrázky 1 a 2.

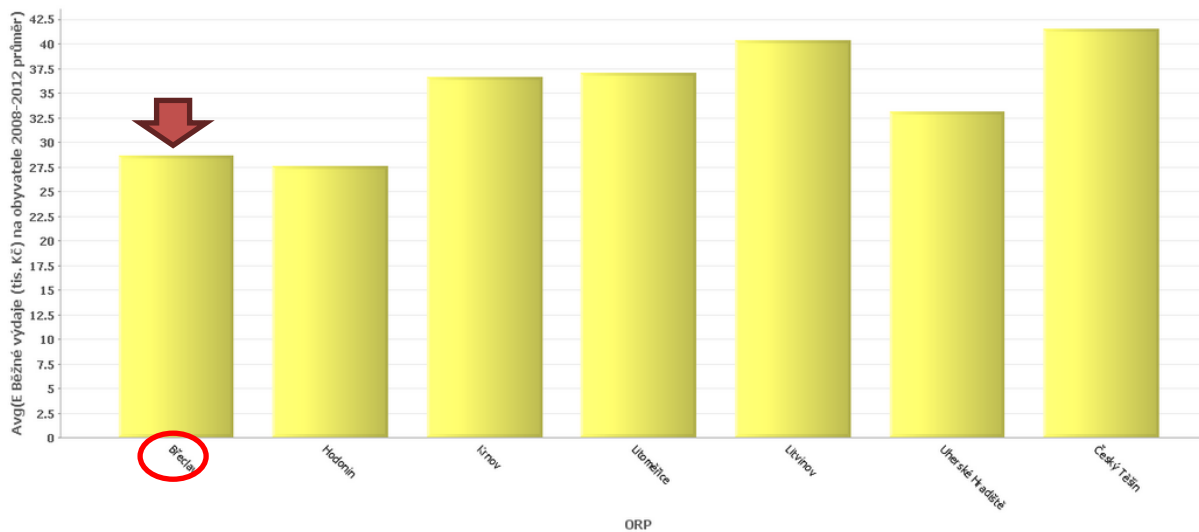
¹ porovnání hodnoty v roce 2009 a 2012

Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)

Obrázek 1: Běžné výdaje vybraných SO ORP (kritérium: velikost jádrové obce 24 – 26 tis. obyv.) na obyvatele v období 2008 – 2012 (v tis. Kč)

Obrázek 2: Průměrné běžné výdaje vybraných SO ORP (kritérium: velikost jádrové obce 24 – 26 tis. obyv.) na obyvatele v období 2008 – 2012 (v tis. Kč)

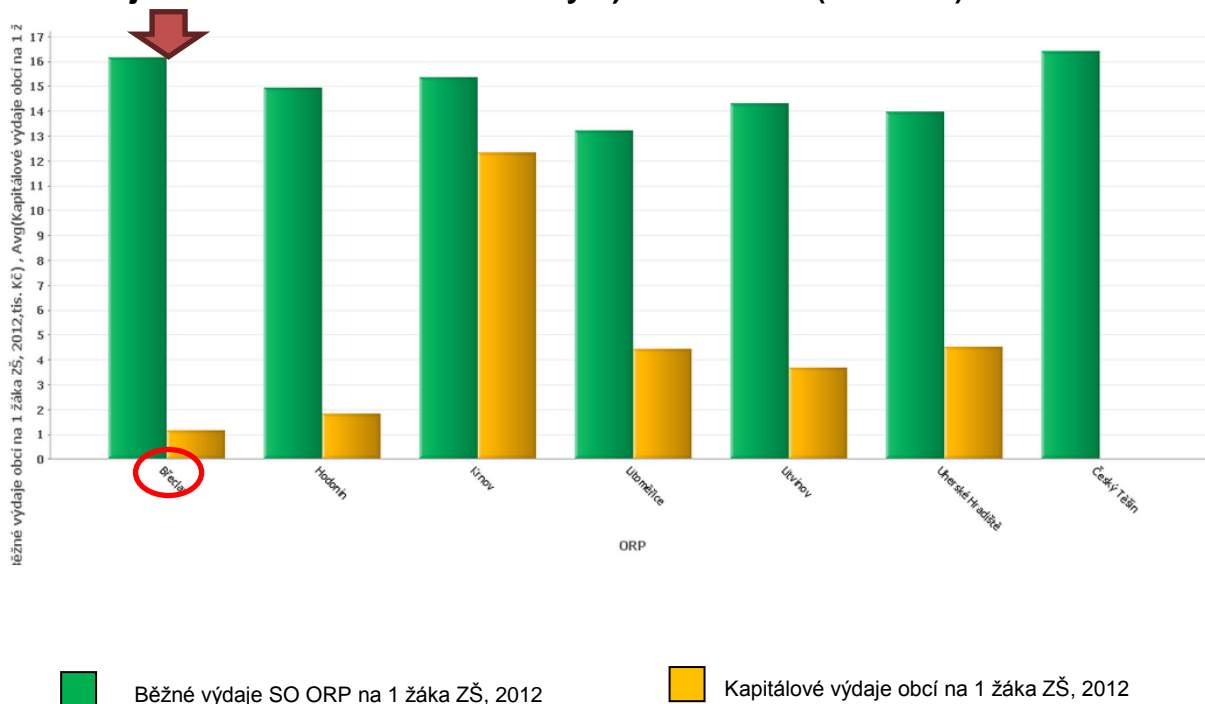

Pro kompletní ilustraci situace je vhodné rovněž zmínit, že průměrná hodnota kapitálových výdajů břeclavského obvodu je ve skupině SO (dle kritéria velikosti jádrové obce) taktéž 2. nejnižší.

3. Předškolní a školní vzdělávání

Z pohledu předškolního a školního vzdělávání je vhodné se zaměřit na výši **běžných a kapitálových výdajů na žáky základních škol** správních obvodů dle kritéria velikosti jádrové obce. Zatímco z pohledu běžných výdajů na žáka ZŠ obsadil břeclavský obvod druhou příčku (po SO ORP Český Těšín) s hodnotou ca 16 tis. Kč/žáka, z pohledu kapitálových výdajů na žáka ZŠ nastává opačná situace – obvod vykázal nejnižší úroveň ukazatele, která se drží těsně nad úrovní jednoho tisíce korun - 1,16 tis. Kč/žáka. Situaci znázorňuje obrázek 3.

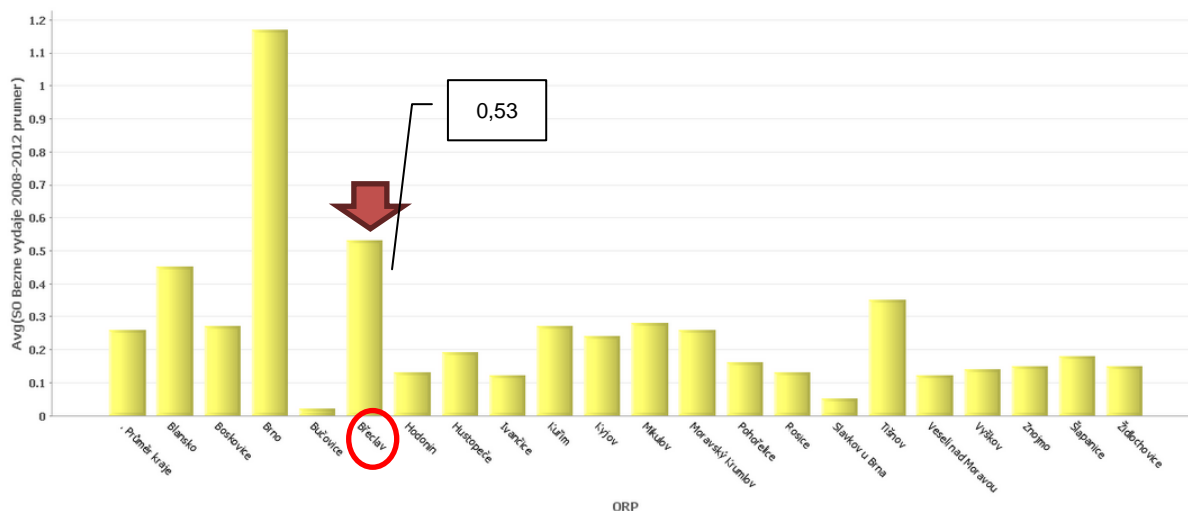
Obrázek 3: Běžné a kapitálové výdaje vybraných SO ORP (kritérium: velikost jádrové obce 24 – 26 tis. obyv.) na žáka ZŠ (v tis. Kč)

4. Sociální služby

Při bližším pohledu na problematiku sociálních služeb je zajímavé v případě SO ORP Břeclav porovnání **běžných výdajů na obyvatele**, jejichž výše odráží náklady na běžný provoz. V rámci kraje obsadil břeclavský obvod druhou příčku (po SO ORP Brno) s průměrnou hodnotou za sledované období 2008-2012 ca 0,5 tis. Kč/obyv./rok. Průměr SO ORP Břeclav převyšuje průměr kraje více než dvojnásobně, přičemž od počátku sledovaného období se hodnoty běžných výdajů SO ORP Břeclav neustále zvyšují.

Obrázek 4: Průměrné běžné výdaje obcí ve vybraných SO ORP (kritérium: SO ORP Jihomoravského kraje) na sociální služby v období 2008-2012 (v tis. Kč/obyv./rok)

Obdobná situace nastává i při užití kritérií počtu 18 obcí v SO či počtu obyvatel 57,5 - 62,5 tis. v SO. I v těchto skupinách správních obvodů obsadil břeclavský obvod druhou příčku.

5. Závěrečné shrnutí

SO ORP BŘECLAV	
základní charakteristika	v Jihomoravském kraji správní obvod ORP Břeclav: rozlohou patří mezi 5 největších obvodů kraje počtem obyvatel odpovídá průměru kraje počtem obcí je podprůměrný
ekonomická výkonnost	hodnoty běžných výdajů na obyvatele břeclavského obvodu patří po celé sledované období k těm nižším a jejich úroveň má navíc trvale klesající trend od roku 2009
předškolní a školní vzdělávání	2. nejvyšší úroveň běžných výdajů na ZŠ a naopak nejnižší úroveň kapitálových výdajů na žáky ZŠ
sociální služby	v rámci skupin SO jsou běžné výdaje na sociální služby na obyvatele břeclavského obvodu 2. nejvyšší

Použité zdroje: Ministerstvo financí ČR
Český statistický úřad